



Bankalarca Kullanılan Emtia (Altın, Gümüş ve Platin) Kredilerinin Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'na Göre Değerlemesi ve Muhasebeleştirilmesi (Accounting and measurement of commodity loans (gold, silver, and Platinum) that grant by banks according to Turkish Tax Procedure Law and Turkish Accounting and Financial Reporting Standards)

Mehmet Maşuk FİDAN^a

^a Yrd. Doç. Dr., Nişantaşı Üniversitesi, İİSBF, Bankacılık ve Finans Bölümü,
mehmetmasuk.fidan@nisantasi.edu.tr

Anahtar Kelimeler

Emtia Kredileri, Altın Kredileri, Değerleme, Finansal Araçlar.

Jel Sınıflandırması

M41, H20.

Özet

T.C. Hazine Müsteşarlığı'nın 2008-32/35 Sayılı Tebliği ile finansal kuruluşlara altın, gümüş ve platinin üzerinden kredi açılmasına olanak verilmiştir. Kredi hacmi 31.03.2016 tarihi itibarıyla 2.273,23 Milyon TL'lik (BDDK, 2016) bir hacme ulaşmış olmasına rağmen, krediyi kullanan işletmelerin bu kredileri nasıl muhasebeleştirecekleri, ne zaman ve nasıl değerleyecekleri hususlarında vergi mevzuatında açıklayıcı ve düzenleyici bir bilgi bulunmamaktadır. Benzer şekilde, Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarında da, finansal araç olarak kabul edilmeyen emtia kredilerinin ölçülmesi ve sunumu konusunda yeterli açıklama bulunmamaktadır. Bu çalışmada; TFRS'ye göre finansal araç olarak sınıflandırılmayan ve emtia olarak kullanılan kredilerin, Vergi Usul Kanunu ve TFRS'ye göre muhasebeleştirme ilkeleri, değerlendirilmesi (ölçümü) ve sunumu incelenmiştir.

Keywords

Commodity Loans, Gold Loans, Measurement, Financial Instruments.

Jel Classification

M41, H20.

Abstract

Republic of Turkey, Undersecretariat of Treasury has published The Communique number 2008-32/35 which has allowed banks to grant credits on gold, silver and platinum. Although, gold credits that have granted by banks have reached a volume of 2.273,2 Million Turkish Liras date 31.03.2016, there are no explanatory and regulatory information how to measure and accounting those loans in Turkish tax legislation. Similarly, Turkish Accounting and Financial Reporting Standards has no adequate explanation of the measurement and presentation about commodity loans which are not considered as financial instruments. In this article, we shows the Turkish Tax Procedure Law's and Turkish Accounting and Financial Reporting Standards' measurement and accounting principles of commodity loans which are not considered as financial instruments according to Turkish Accounting and Financial Reporting Standards.

1. Giriş

Serbest piyasa mekanizmasının geçerli olduğu ekonomilerde piyasaları temel olarak “mali piyasalar” ve “emtia piyasaları” olarak sınıflandırmak mümkündür (Altınok, Eken, & Çankaya, 2011, s. 25). Bu sınıflandırmada temel öge arz ve talebe konu olan nesne olup, nesnenin altın, gümüş, petrol ve buğday gibi bir mal olması halinde emtia piyasasından; nesnenin para, hisse senedi ve tahvil gibi olması halinde ise mali piyasadan söz edilmektedir (Altınok, Eken, & Çankaya, 2011, s. 25). Emtia sektörünü kendi içinde; enerji (petrol, doğalgaz, kömür vb.), endüstriyel metaller (alüminyum, nikel, titanyum vb.), kıymetli madenler (altın, gümüş, platin vb.), canlı hayvanlar (büyükbaş hayvanlar, küçükbaş hayvanlar vb.) ve tarımsal ürünler(kahve, şeker, pamuk vb.) şeklinde bir ayırımı tabi tutmak mümkündür (Fabozzi, Füss, & Kaiser, 2008, s. 595).

Kredi kavramı Latince inanma, güven anlamına gelen “credere” sözcüğünden türetilmiştir (Aras, 1996, s. 3). Kredi genel olarak tanımlanmak istendiğinde; bir süre sonra geri alınmak kaydı ile mal, hizmet veya para cinsinden satın alma gücünün sağlanması veya mevcut satın alma gücünün belli bir zaman sonra geri alınmak üzere başka bir kimseye devredilmesi (Halk Akademi, 2015, s. 184) şeklinde tanımlanabilir. Emtia kredileri mevzuatımızda tanımlanmış değildir. T.C. Hazine Müsteşarlığı'nın altın, gümüş ve platin üzerinden kredi açılmasına olanak sağlayan 2008-32/35 Sayılı Tebliği ve kredinin genel tanımını dikkate alındığında; emtia kredileri, emtianın (altın, gümüş, platin vb.) kendi saflığına tekabül eden miktarı üzerinden bir gerçek veya tüzel kişiye belli bir süreyle ve bir bedel karşılığında teslimi şeklinde tanımlanabilir.

Türkiye’de yerleşik bankalar; depo hesapları karşılığı altın, gümüş, platin ile satın aldıkları altın, gümüş veya platinin teslimi suretiyle kredi kullanabilirler (Hazine Müsteşarlığı 2008-32/35 Sayılı Tebliği, 2008). Bankalarca kullanılan altın, gümüş ve platin kredileri, kredinin açıldığı saflığa (altın için 995/1000 ve 1000/1000, gümüş ve platin için 100/100) tekabül eden gram karşılığı ile muhasebeleştirilir (Hazine Müsteşarlığı 2008-32/35 Sayılı Tebliği). Kredinin ilk muhasebeleştirilmesi ve altın, gümüş veya platin kredisi hesaplarına bankalarca tespit edilecek oranlar üzerinden tahakkuk ettirilecek faizler; altın, gümüş veya platinin saf miktarları ile hesaplarda izlenir (Hazine Müsteşarlığı 2008-32/35 Sayılı Tebliği). Başka bir ifade ile altın, gümüş ve platin kredilerinde ilk muhasebeleştirme emtianın (altının) saf miktarı esas alınmakta; tahakkuk edilen faiz de kullanılan kredinin saf miktarı esas alınarak hesaplanmakta ve muhasebeleştirilmektedir.

Örneğin: 1.000 gr, 995/100 saflıktaki bir altın kredisi, 995 gr olarak kayıtlara alınmakta ve tahakkuk eden faiz de 995 gr üzerinden hesaplanmaktadır.

2008 yılından itibaren emtia kredisi kullanımı 2008-32/35 Sayılı tebliğ ile yasal zemin bulmasına ve kredi hacmi de 31.03.2016 tarihi itibarıyla 2.273,23 Milyon TL'lik (BDDK, 2016) bir hacme ulaşmış olmasına rağmen, krediyi kullanan işletmelerin bu kredileri nasıl muhasebeleştirecekleri ve değerleyecekleri hususlarında vergi mevzuatında açıklayıcı bilgi bulunmamaktadır. Benzer şekilde, Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarında(TFRS) da, finansal araç olarak kabul edilmeyen emtia kredilerinin ölçülmesi ve sunumu konusunda yeterli açıklama bulunmamaktadır.

Bu çalışmada; TFRS'ye göre finansal araç olarak sınıflandırılmayan ve emtia olarak kullanılan kredilerin, Vergi Usul Kanunu ve TFRS'ye göre muhasebeleştirme ilkeleri , değerlemesi (ölçümü) ve sunumu altın kredisi özelinde örnekler üzerinden açıklanmıştır. Bu kapsamda, ilk önce emtia kredilerinin VUK'a göre değerlendirme ölçüsünün ne olması gerektiği açıklanmış, muhasebeleştirme ve değerlendirme işlemleri altın kredisi örneği üzerinde somutlaştırılmıştır. Aynı şekilde, emtia kredilerinin TFRS'ye göre finansal araç olarak sınıflandırılmama seçeneğine ilişkin kriterleri belirtilmiş, finansal araç olarak sınıflandırılmayan emtia kredilerinin muhasebeleştirilmesi ve ölçümünün nasıl olacağı, VUK için verilen örnek üzerinde gösterilmiştir.

2. Vergi Usul Kanununa Göre Emtia Kredilerinin Değerlemesi

2.1. Genel Olarak VUK'a Göre Emtia Kredilerinin Değerlemesi

VUK'a göre değerlendirme “ *Vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili olarak iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitidir*” (VUK: Madde: 258). Başka bir ifadeyle; değerlendirme iktisadi kıymetlerin belli gün ve zamanlarda değerinin takdir ve tespitidir (Sarıcan, 2011, s. 100). VUK'un Üçüncü Kitabının Birinci Kısımının İktisadi İşletmelere Dahil Kıymetleri Değerleme başlıklı ikinci bölümünde yer alan 285. maddesinde “ *Borçlar mukayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır...*” hükmü bulunmaktadır. VUK'un yukarıda belirtilen hükümleri dikkate alındığında, iktisadi işletmelerin senede bağlanmamış tüm borçları mukayyet değerleri ile değerlemeye tabi tutulmasının zorunlu olduğu ve emtia kredileri için de mukayyet değer dışında bir değerlendirme ölçüsü ile değerlemenin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır (Çakmakçı, 2008, s. 86; Özyer,2014, s. 581-582; Beyanname Düzenleme Kılavuzu 2016; s. 230).

2.2. VUK'a Göre Emtia Kredilerinde Değerleme

VUK'a göre emtia kredilerinin değerlemesi, ilk muhasebeleştirme, dönem sonundaki değerlendirme ve kredinin kapanış tarihindeki değerlendirme başlıkları altında detaylı olarak aşağıda incelenmektedir.

2.2.1. VUK'a Göre Emtia Kredilerinin İlk Muhasebeleştirilmesi

Emtia olarak kullanılan kredilerin hangi değer ile ilk kez kaydedileceği konusunda Vergi Usul Kanunu'nda bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, ilgili emtianın borsasının olması halinde, kredi kullandırım tarihinden bir önceki resmi işgünüdeki borsa kapanış fiyatının esas alınmasının doğru olacağını düşünmekteyiz. Bu görüşümüzü "*İthalat veya dahilden satın alma yoluyla temin edilen külçe altından bizzat imal edilen veya fason olarak imal ettirilen veya teslim edildiği şekilde satın alınan ziynet eşyası ile sikke altınların tesliminde, satış bedelinden teslim konusu mamulün bünyesinde yer alan külçe altının, Borsa İstanbul'da işlem yapılan son resmi işgününde külçe altın için oluşan kapanış fiyatı esas alınmak ve satılan mamulün ayarı göz önünde tutulmak suretiyle tespit edilen has bedeli düşüldükten sonra kalan miktar, KDV'nin matrahı olacaktır. Borsada işlem gerçekleşmeyen günler için söz konusu eşyalar ile sikke altınların bünyesinde yer alan külçe altına isabet eden tutarın hesaplanmasında da borsada işlem yapılan en son resmi işgününde oluşan kapanış fiyatının esas alınacağı tabiidir.*" hükmünü getiren Katma Değer Vergisi Uygulama Genel Tebliği (KDVUGT)'nin 4.2.1 Altından Mamul Eşya bölümündeki açıklamalar da desteklemektedir.

Yukarıda belirtilen açıklamayı Örnek: 1 üzerinde gösterebiliriz.

Örnek: 1

XYZ Kuyumculuk Sanayi ve Ticaret A.Ş., 28.04.2016 tarihinde Altınbank A.Ş. Kuyumcu Şubesi'nden 10.000 gr, 995/1000 saflıkta 1 yıl vadeli, vadesinde ana kredi ve faiz ödemeli, faiz oranı yıllık % 5 olan ihracat taahhütlü spot altın kredisini kullanmıştır. 27.04.2016 tarihinde Borsa İstanbul'daki altının gram kapanış fiyatı 113,10 TL'dir.

28.04.2016	Borç	Alacak
102 BANKALAR	1.125.345,00	
102 03 Altın Mevduatı		
102 03 001 Altın Bank Vadesiz Altın Mevduatı		
300 BANKA KREDİLERİ		1.125.345,00
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi kaydı (10.000x0,995x113,10=1.125.345,00)		

Bankalar altın kredi kullandırımını, altın cinsinden ve saf miktarı esas alarak işletmenin altın depo hesaplarına aktarmak durumundadırlar. Daha sonra, altın depo hesabındaki altını müşteriye fiziki olarak ödeyebilecekleri gibi, TL veya döviz olarak da ödeyebilirler (Hazine Müsteşarlığı 2008-32/35 Sayılı Tebliği).

2.2.2. VUK'a Göre Emtia Kredilerinin Dönem Sonu Değerlemesi

Emtia kredilerinin (altın kredisinin) dönem sonundaki değerlemesi konusunda mevzuatta açık bir hüküm bulunmamaktadır (Özyer, 2014, s. 581). Borç mahiyeti taşıyan ve kredi sözleşmelerine dayanan emtia kredilerinin dönem sonlarında VUK'un 285 inci maddesindeki “ *Borçlar mukayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit borçlar değerlendirilme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır...*” hükmü ve dönemsellik ilkesi (Akyol & Küçük, 2016, s. 1079) gereği, dönem sonuna kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınması gerekir. Emtia cinsinden dönem sonunda hesaplanan faiz giderinin hangi fiyat ile Türk Lirasına çevrileceği konusunda bir hüküm vergi mevzuatında bulunmamaktadır. Kanaatimizce, varsa, dönem sonundan bir önceki resmi işgünüdeki borsa kapanış fiyatının esas alınması gerekir. Türkiye’de kurulu borsada fiyatın bulunmaması halinde uluslararası borsalardaki fiyatın esas alınması ve bilgi ve belgelerin VUK’taki süreler dikkate alınarak saklanması gerektiği düşünülmektedir.

VUK’un 285. maddesi gereği; 31.12.2016 tarihinde, 28.04.2016-31.12.2016 dönemine ilişkin faizin hesaplanıp, ana krediye eklenmesi gerekir.

$$I_{gr} = \frac{PV * r * t}{36.000} = \frac{10.000 * 0,995 * 5 * 248}{36.000} = 342,72 \text{ gr has altın}$$

31.12.2016 tarihindeki 1 gr has altının borsa fiyatının 110,00 TL olduğu varsayıldığında; 28.04.2016-31.12.2016 dönemine ilişkin faiz tutarı

Faizin TL Karşılığı: $342,72 \text{ gr} * 110,00 \text{ TL/gr} = 37.699,20 \text{ TL}$ olacaktır.

Faize ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır.

31.12.2016	Borç	Alacak
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	37.699,20	
780 03 Altın Kredi Faiz Giderleri		
780 03 001 Altın Bank Spot Kredi Faizleri		
300 BANKA KREDİLERİ		37.699,20
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi faiz gideri		

2.2.3. Emtia Kredisinin Vadesinde Değerleme

Emtia kredisinin vadesinde nasıl değerlendirileceği konusunda da vergi mevzuatında bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, bir emtia kredisi çeşidi olan altın kredisinin değerlendirilmesi konusunda vergi idaresi uygulamaya özelge bazında yön vermeye çalışmıştır. Altın kredisinin kapanış tarihinde; “Kreditinin geri ödemesi sırasında mukayyet değerle geri ödeme tarihinde bankanın hesapladığı değer arasındaki farkın, gelir veya gider hesaplarına intikal ettirilmesi,” (İVDB, 22.03.2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.19.02-105[265-2012/VUK-1-...]-1119 sayılı özelgesi) gerektiği yönünde vergi idaresi görüş vermiştir. Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2008-32/25 Sayılı Tebliğin 9. Maddesi gereği, altın kredisi kullanan işletmeler, kredi hesaplarını ve bunlara ilişkin faizleri (stoklarından) altının fiziki teslimi şeklinde kapatabilecekleri gibi, banka ve işletme arasında varılacak anlaşmaya göre Türk Lirası veya döviz olarak da geri ödeme yapılabilirler. Kredi anaparası ve faizinin işletmenin stoklarından ödenmesi halinde hangi

fiyat üzerinden işlemin yapılacağı konusunda bir hüküm mevzuatımızda bulunmamaktadır. Kredi anapara ve faizinin firmanın stoklarından ödenmesi durumunda; stoktan çıkışın maliyet bedeli üzerinden, kredi kapanışının ise mukayyet değeri üzerinden yapılması ve ikisinin arasındaki farkın ise dönem kazancı ile ilişkilendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Açıklamalarımızı yukarıda verilen örnek üzerinde somutlaştırabiliriz.

01.01.2017 – 27.04.2017 dönemine ilişkin faiz tutar:

$$I_{gr} = \frac{PV * r * t}{36.000} = \frac{10.000 * 0,995 * 5 * 117}{36.000} = 161,69 \text{ gr has altın}$$

26.04.2017 tarihindeki Borsa İstanbul'daki altının kapanış fiyatının 120 TL/gr olduğu varsayıldığında;

$TL \text{ cinsinden Faiz Tutarı} = 120 \text{ TL/gr} * 161,69 \text{ gr} = 19.402,8TL$ olacaktır.

27.04.2017	Borç	Alacak
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	19.402,80	
780 03 Altın Kredi Faiz Giderleri		
780 03 001 Altın Bank Spot Kredi Faizleri		
300 BANKA KREDİLERİ		19.402,80
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr 995/1000 saflıkta altın kredi faiz gideri		

Bankaya ödenmesi gereken altın miktarı ve mukayyet değeri aşağıda belirtilmiştir.

Niteliği	Has Miktarı	Kayıtlı Tutarı (TL)
Ana kredi	9.995,00	1.125.345,00
28.04.2016-31.12.2016 Dönemi Faiz Gideri	342,72	37.699,20
01.01.2017-27.04.2017 Dönemi Faiz Gideri	161,69	19.402,80
Toplam	10.499,41	1.182.447,00

Kredi ve faizlerinin ödendiği tarihte, işletme stoklarında bulunan has altının gram maliyet bedelinin 120 TL olduğunu varsaydığımızda aşağıdaki yevmiye kaydının yapılması ve olumsuz farkın işletmenin kurum kazancından indirilmesi gerekir.

Stoklardan çıkış Tutarı: 10.499,41 gr * 120 TL/gr = 1.259.929,20 TL

28.04.2017	Borç	Alacak
300 BANKA KREDİLERİ	1.182.447,00	
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	77.482,20	
780 04 Altın Kredisi Fiyat Farkı		
780 04 001 Altın Bank Spot Kredi Fiyat Farkı		
153 Ticari Mallar		1.259.929,20
153 01 Altın		
153 01 000 Has Altın		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi ve faiz ödemesi		

3. TFRS/UFRS'ye Göre Emtia Kredilerinin Sunumu ve Ölçülmesi

Emtia kredisinin finansal tablolarda sunumu ve ölçülmesi, emtia kredisinin UFRS'ye göre finansal araç olup olmadığı konusunun değerlendirilmesi ve ölçüm ve sunumun buna göre yapılması gerekir. Emtia kredisinin finansal araç olarak kabul edilmesi halinde ölçümü ve sunumu, kredinin finansal araç olarak kabul edilmemesine göre farklılık arz edecektir. Bir emtia veya altın kredisinin finansal araç olup olmadığı TMS 39 : 5-7 maddelerinde açıklanmıştır. Buna göre; *"Bu Standart bir işletmenin beklenen alım, satım veya kullanım gereksinimleri çerçevesinde finansal olmayan bir kalemin teslim alınması veya teslim edilmesi amacıyla düzenlenen ve elde tutulmaya devam edilenler hariç olmak üzere, nakit veya başka bir finansal araçla ya da sözleşmeler birer finansal araçmış gibi finansal araçların karşılıklı olarak birbirleriyle takas edilmeleri suretiyle net olarak ödenebilen finansal olmayan kalemlerin alım veya satımına ilişkin sözleşmelere uygulanır."* (TMS 39:5)

TMS 39: 5'teki açıklamalar çerçevesinde, bir emtia kredisi sözleşmesinin finansal araç olup olmadığı konusunda aşağıdaki kriterlerin dikkate alınması gerekir (BDO, 2012, s. 4):

- Net geri ödemenin nakit veya başka bir finansal araçla yapılıyor olmasının,
- Sözleşmenin kendisinin sanki bir finansal araçmış gibi, başka finansal araçlarla değiştirmenin mümkün olup olmadığının

değerlendirilmesi ve buna göre bir yargıya ulaşılması gerekir. Kendi kullanım ihtiyaçları, satışı veya alımı için yapılan sözleşmeler TMS 39, TMS 32 ve TFRS 7'nin kapsamına girmemektedir (Bonham, ve diğerleri, 2009, s. 2066; The KPMG International Standards Group, 2011). Sözleşmenin amacının sürekli dikkate alınması ve kendi kullanım amacı dışında, sözleşmenin finansal bir amaç için kullanılması/satılması halinde standart kapsamında finansal araç olarak değerlendirilmesi (Bonham, ve diğerleri, 2009, s. 2066-2068) ve sunum ve ölçümlemenin de buna göre yapılması gerekir.

Net geri ödemenin nakit veya başka bir finansal araç ile yapılması kriterini, Örnek: 1 üzerinde inceleyebiliriz. Kredinin vadesinde, 10.000 gr, 995/1000 saflıkta fiziki altın teslimi tarihindeki fiyatı ile sözleşmedeki fiyatı arasındaki farkın nakit olarak yapılması halinde, kredi TMS 39'un kapsamına girecektir (The KPMG International Standards Group, 2011, s. 1257). Ayrıca, kredinin kısmen veya tamamen, kreditor (banka) tarafından TL veya YP cinsinden tahsil edilme olanağının verilmesi halinde de kredi TMS 39 kapsamında finansal araç olarak değerlendirilecek ve buna göre ölçüm ve sunum yapılacaktır (TMS 39: 5-6).

Bir emtia kredisinin TMS 39 kapsamında finansal araç olarak değerlendirilmemesi istisnai bir durumdur. Bu istisnai durum "kendi kullanım istisnası" olarak da bilinmektedir (Bonham, ve diğerleri, 2009, s. 2066-2068).

3.1. TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebe ve Ölçme Standardının Kapsamına Girmeyen Emtia kredilerinin Ölçülmesi ve Sunumu

TFRS'nin kapsamında finansal araç olarak kabul edilmeyen emtia kredilerine ilişkin detaylı ve açık bilgi bulunmamaktadır. " *Bu Standart bir işletmenin beklenen alım, satım veya kullanım gereksinimleri çerçevesinde finansal olmayan bir kalemin teslim alınması veya teslim edilmesi amacıyla düzenlenen ve elde tutulmaya devam edilenler hariç*" (TMS 39:5) hükmünün tersinden yorumlanarak; emtia kredisi ana kısmının üretilen veya piyasadan temin edilerek emtia ile ödenmesi halinde alınan kredi TMS 39 kapsamında finansal araç olarak değerlendirilmemesi gerekir. Aynı kriter, IFRS 9 Financial Instruments'ın 2.4 maddesinde de düzenlenmiştir (The International Accounting Standards Board, 2009) Standart bu hususu bir seçimlik hak olarak değil ve fakat bir zorunluluk olarak kabul etmektedir (Bonham, ve diğerleri, 2009, s. 2066-2068). Bu durumda, kredinin dönem sonlarında ve kredinin kapanışı esnasında herhangi bir değerlemeye tabi tutulmaması gerekir. Kredinin alındığı tarih ile ödemenin yapıldığı tarih arasında, kredi alan işletmenin stok maliyetlerinde veya bankadaki hesabın birim

maliyetindeki farklılıklar kredi kapandığı dönemde gelir tablosu ile ilişkilendirilmesi gerekir. Gerek dönem sonunda, gerekse kredinin kapanışı esnasında iki finansal raporlama çerçevesi arasında farklılıklar bulunmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi VUK'na göre emtia (altın) kredisinin kapanış tarihinde; “Kredinin geri ödemesi sırasında mukayyet değerle geri ödeme tarihinde bankanın hesapladığı değer arasındaki farkın, gelir veya gider hesaplarına intikal ettirilmesi,” (İVDB, 22.03.2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.19.02-105[265-2012/VUK-1- . . .]-1119 sayılı özelgesi) gerekmektedir.

TFRS/UFRS'nin emtia kredilerine ilişkin ölçüm ve sunumu yukarıda belirtilen Örnek : 1 üzerinde açıklamaya çalışılacaktır. Açıklamalar üretim (maden) işletmesi ile ticaret işletmelerindeki farklılıklar dikkate alınarak, her biri ayrı başlıklar altında açıklanmıştır.

3.1.1. İlk Muhasebeleştirme

3.1.1.1. Üretim (Maden) İşletmelerinde Emtia Kredisinin Kullanımı

Gerek ticaret işletmelerinde gerekse üretim işletmelerinde kredinin ilk kullandırımı gerçek fiyat veya maliyet bedeli üzerinden muhasebeleştirilir.

28.04.2016	Borç	Alacak
102 BANKALAR	1.125.345,00	
102 03 Altın Mevduat		
102 03 001 Altın Bank Vadesiz Altın Mevduat		
300 BANKA KREDİLERİ		1.125.345,00
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi kaydı (10.000x0,995x113,10=1.125.345,00)		

Ticaret işletmelerinde yukarıda belirtilen yevmiye kaydı dışında ayrıca bir kayıt yapmaya gerek bulunmamaktadır. Ancak, işletmenin maden üreticisi olması ve kredi ana kısmını madenden çıkaracağı mamul ile geri ödeneceğinden dolayı, kredi tutarı kadar ertelenmiş gelir olarak kaydedilmesi gerekir ((BDO, 2012, s. 9). Türkiye’de uygulanan Tek Düzen Hesap Planında ertelenmiş gelire ilişkin bir hesap bulunmadığından, Tekdüzen Hesap Planında boş bulunan 382-389 arasındaki defter-i kebir hesaplarından biri “Ertelenmiş Gelirler” hesabı olarak kullanılabilir. Aynı zamanda, çalışmamıza uygun borçlu geçici bir

kaydın yapılmasına olanak tanıyan bir hesabın bulunmaması nedeniyle, Tekdüzen Hesap Planında boş bulunan 194 defter-i kebir numarası “Borçlu Geçici” hesap olarak kullanılmıştır.

28.04.2016	Borç	Alacak
194 BORÇLU GEÇİCİ HESAP	1.125.345,00	
194 03 Altın Kredileri		
194 03 001 Altın Bank Spot Altın Kredileri		
383 ERTELENMİŞ GELİRLER		1.125.345,00
383 03 Altın Kredileri		
383 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi kaydı (10.000x0,995x113,10=1.125.345,00)		

3.1.1.2. Ticaret İşletmelerinde Emtia Kredisinin Kullanımı

Ticaret işletmelerinde emtia kredi kullanımında özellikli bir durum söz konusu değildir. Üretim işletmelerinden farklı olarak sadece kullandırım ile ilgili yevmiye kaydı yapmaları yeterlidir. İşlemin ve işin mahiyeti gereği; **194 BORÇLU GEÇİCİ HESAP** ve **383 ERTELENMİŞ GELİRLER** hesaplarına kayıt yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

3.1.2. Sonraki Dönemlerde Muhasebeleştirme

Dönem sonlarında finansal araç olmayan emtia kredilerinin değerlendirilmesine dair standartlarda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bundan dolayı da dönem sonlarında finansal olmayan emtia kredilerinin değerlendirilmemesi gerekir (BDO, 2012:9). Ancak, “*Tahakkuk esaslı muhasebeleştirme uyarınca, işlemler ile diğer olaylar ve durumların raporlayan işletmenin ekonomik kaynakları ve hakları üzerindeki etkileri, bu etkilerin gerçekleştiği dönemde gösterilir.* (Kavramsal çerçeve: A17)” hükmü uyarınca döneme ilişkin faizin finansal tablolarda gösterilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Bir işletme tarafından yapılan borçlanmalarla ilgili olarak katlanılan faiz ve diğer giderlerin nasıl muhasebeleştirileceği TMS 23 Borçlanma Maliyetleri standardında açıklanmıştır. “*İşletmelerce, bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri, ilgili özellikli varlığın maliyetinin bir parçası olarak aktifleştirilir. İşletmeler, diğer borçlanma maliyetlerini oluştukları dönemde*

gider olarak muhasebeleştirirler.” (TMS 23:8) . Özellikli varlık ise aynı standartta; “... amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır.” (TMS 23: 5) şeklinde tanımlanmıştır. “Bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri ilgili varlığın maliyetine dahil edilir. Bu tür borçlanma maliyetleri, güvenilir bir biçimde ölçülebilmeleri ve işletmeye gelecekte ekonomik fayda sağlamalarının muhtemel olması durumunda, özellikli varlığın maliyetinin bir parçası olarak aktifleştirilir...” (TMS 23:9)

TMS 23 Borçlanma Maliyetleri standardındaki 5. 8. ve 9 uncu maddeleri birlikte değerlendirildiğinde;

- Bir özellikli varlığın inşası veya üretim ile ilgili kredinin doğrudan alınmış olması,
- Borçlanma maliyetlerinin güvenilir bir biçimde ölçülebilmeleri,

durumunda, borçlanma maliyetleri ilgili varlığın maliyetine intikal ettirilerek aktifleştirilir. Yukarıda belirtilen koşulları sağlamayan borçlanma maliyetleri oluştukları dönemde gider olarak muhasebeleştirilir. Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde üretim firmalarında ve ticaret firmalarında borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesi aşağıdaki şekilde olacaktır.

3.1.2.1. Üretim İşletmelerinde Dönem Sonundaki Ölçüm ve Sunum

Yukarıda belirtildiği gibi; üretilen emtianın kredi geri ödemesinde kullanılması halinde hasılat veya gelir yazılacağı açıklanmıştır. Ayrıca, üretim işletmelerinde alınan kredinin üretilen mamul için alınmış olması ve mamulün özellikli varlık niteliğinde olması nedeniyle; borçlanmaya ilişkin bütün maliyetlerin ilgili mamulün maliyetine ilave edilmek suretiyle aktifleştirilmesi gerekir. Borçlanma maliyetini oluşturan emtianın hangi fiyat üzerinden hasılat ve maliyet yazılacağı konusunda standartta açık bir hüküm bulunmamaktadır. Hangi fiyat üzerinden muhasebeleştirileceği, kar veya zararın tutarını etkilemese dahi (bir taraftan maliyet, bir taraftan hasılat veya gelir yazılacağı için) , TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı ile TFRS 9 Finansal Araçlar Standardının kapsamına girmeyen ve dolayısıyla finansal araç olarak kabul edilmeyen emtia kredilerine ilişkin borçlanma maliyetlerine ilişkin faizin; etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanması gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca, bu döneme ilişkin olarak, kredinin ödenmesinde kullanılacak olan ve üretilen mamulün de kayıtlara alınması gerekir. Kredi geri ödenmediği için üretilen tutarın **383 ERTELENMİŞ GELİRLER** hesabına alınarak ertelenen gelir olarak kabul edilmesi ve bu şekilde sunulmasının uygun olacağı düşünülmektedir. 28.04.2016-31.12.2016 dönemine ilişkin faiz giderinin, TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebe ve Ölçme standardında tanımlanan etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanması, UFRS'nin faiz hesaplama yöntemine uygundur. Hesaplama ve dönem sonundaki yevmiye kayıtları aşağıda gösterilmiştir.

Etkin faiz tutarı aşağıdaki formül ile hesaplanabilir (Kızıl, Fidan, Kızıl, & Keskin, 2016, s. 369-370):

$$PV = \frac{FV}{(1+r)^{\frac{360}{t}}} \quad (1)$$

Etkin faiz oranı ise aşağıdaki formül vasıtasıyla bulunabilir (Kızıl, Fidan, Kızıl, & Keskin, 2016, s. 379).

$$r = \left(\frac{FV}{PV}\right)^{\frac{360}{t}} - 1 \quad (2)$$

Etkin faiz oranını bulmak için önce (2) no'lu denklemde bulunmayan *FV*'yi bulmamız gerekir. Bunun için kredinin vadesinde ne kadar ödeneceğini hesaplamamız gerekir.

$$FV = PV + I_{gr}$$

$$I_{gr} = \frac{PV_{gr} * r * t}{36.000} = \frac{(10.000 * 0,995) * 365 * 5}{36.000} = 504,41 \text{ gr}$$

$$FV = 10.000 * 0,995 + 504,41 = 10.454,41$$

$$r = \left(\frac{FV}{PV}\right)^{\frac{360}{t}} - 1 = \left(\frac{10.454,41}{10.000 * 0,995}\right)^{\frac{360}{360}} - 1 = 0,05$$

$$FV_{31.12.2016} = PV(1+r)^t = 10.000 * 0,995 * (1 + 0,05)^{\frac{248}{360}} = 10.290,11$$

$$\begin{aligned} \text{Döneme İlişkin Faiz Tutarı (altın gr olarak)} &= 10.290,11 - (10.000 * 0,995) \\ &= 340,11 \text{ gr} \end{aligned}$$

Dönem Sonunda 1 gr has altının borsa fiyatının 110,00 TL olduğu varsaydığımızda;

$$TL \text{ Cinsinden Faiz Tutarı} = 340,11 * 110,00 = 37.412,10 \text{ TL}$$

olacaktır.

Faize ilişkin yevmiye kaydı ise aşağıdaki şekilde olacaktır.

31.12..2016	Borç	Alacak
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	37.412,10	
780 03 Altın Kredi Faiz Giderleri		
780 03 001 Altın Bank Spot Kredi Faizleri		
300 BANKA KREDİLERİ		37.412,10
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi faiz gideri		

Dikkate edilir ise VUK ve TFRS'nin farklı faiz hesaplama yöntemlerinden dolayı; VUK'a göre dönem sonunda hesaplanan faiz, TFRS'ye göre hesaplanan faizden büyük olmaktadır.

Niteliği	Miktar (gr)	Tutar (TL)
VUK'a Göre Dönem Faiz Gideri	342,72	37.699,20
TFRS'ye Göre Dönem Faiz Gideri	340,11	37.412,10
Fark	2,61	287,10

Yukarıdaki yevmiye kaydının yanı sıra, aşağıdaki kaydın da yapılması gerekir.

31.12.2016	Borç	Alacak
194 BORÇLU GEÇİCİ HESAP	37.412,10	
194 03 Altın Kredileri		
194 03 001 Altın Bank Spot Altın Kredileri		
383 ERTELENMİŞ GELİRLER		37.412,10
383 03 Altın Kredileri		
383 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi hasılat Kaydı		

3.1.2.2. Ticaret İşletmelerinde Dönem Sonundaki Ölçüm ve Sunum

Emtia kredisini kullanan ticaret işletmelerinde dönem sonlarında yapacakları ölçüm ve sunum, üretim (maden) işletmelerinden farklı olacaktır. Borçlanma maliyetleri, üretim

(maden) işletmelerinden farklı olarak, dönem gideri olarak kaydedilmesi gerekir. Ayrıca, ödenecek faiz, üretim işletmelerinin maden çıkarmadan farklı olarak, ticari stoklarından ödeneceği için ertelenmiş bir gelirden de söz edilemez.

Yukarıda verilen açıklamalar dikkate alındığında, emtia kredisi kullanan ticaret işletmelerinde aşağıdaki yevmiye kaydının yapılması yeterli ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

31.12..2016	Borç	Alacak
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	37.412,10	
780 03 Altın Kredi Faiz Giderleri		
780 03 001 Altın Bank Spot Kredi Faizleri		
300 BANKA KREDİLERİ		37.412,10
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi faiz gideri		

3.1.3. Kredinin Vadesindeki Değerleme ve Ölçme

Kredinin vadesindeki değerlendirme kredi kullanan işletmenin ticaret işletmesi olması veya madencilik (üretici) firması olmasına göre farklılık gösterecektir. Aşağıda her iki duruma göre kredinin vadesindeki değerlendirme ve yevmiye kayıtları yapılacaktır.

3.1.3.1. Finansman Giderine İlişkin İşlemler

Dönem sonunda finansman giderlerine ilişkin yapılan açıklamalar kredinin kapanış tarihinde finansman giderine ilişkin işlemler ile aynıdır. Belirtilen bölümde yapılan açıklamalar bu bölüm için de geçerlidir.

3.1.3.1.1. Üretim (Maden) İşletmelerinde Emtia Kredilerine İlişkin Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi

Kredinin geri ödemesi esnasında yapılacak hesaplamalar ve yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

Kredinin bütün vadesi için borçlanma maliyeti aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

$$I_{gr} = \frac{PV_{gr} * r * t}{36.000} = \frac{(10.000 * 0,995) * 365 * 5}{36.000} = 504,41 \text{ gr}$$

01.01.2017 – 28.04.2017 Dönemine İlişkin Faiz = 504,41 – 340,11 = 164,30 gr olacaktır.

26.04.2017 tarihindeki Borsa İstanbul'daki altının kapanış fiyatının 120 TL/gr olduğu varsayıldığında;

TL Cinsinden Faiz Tutarı = 164,30 gr * 120 TL/gr = 19.716,00 TL olacaktır.

Faize ilişkin yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır.

28.04.2017	Borç	Alacak
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	19.716,00	
780 03 Altın Kredi Faiz Giderleri		
780 03 001 Altın Bank Spot Kredi Faizleri		
300 BANKA KREDİLERİ		19.716,00
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi faiz gideri		

Aynı dönemde, finansman ödemeleri için madenlerinden çıkartıp stoklarına aldığı tutar için ertelen gelir kaydı yapmak gerekir.

28.04.2016	Borç	Alacak
194 BORÇLU GEÇİCİ HESAP	19.716,00	
194 03 Altın Kredileri		
194 03 001 Altın Bank Spot Altın Kredileri		
383 ERTELENMİŞ GELİRLER		19.716,00
383 03 Altın Kredileri		
383 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi hasılat kaydı		

3.1.3.1.2. Ticaret İşletmelerinde Emtia Kredilerine İlişkin Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi

TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı ile TFRS 9 Finansal Araçlar standartlarının kapsamına dahil olmayan emtia kredilerinin nasıl değerlendirileceği konusunda standartlarda açıklayıcı bir hüküm bulunmamaktadır.

Ticaret işletmeleri kredinin ana kısmı ile finansman giderini stoklarından karşılayacaktır. Stoklardan ödenecek altının değerlemesinin de stokların değerlemesi ile aynı olacağı tabiidir. Stoklar, maliyet ve net gerçekleşebilir değerin düşük olanı ile değerlendirilir (TMS 2:9). Stok maliyetinin 1 gr=110 TL olduğu varsaydığımızda;

$$TL \text{ Cinsinden Faiz Tutarı} = 164,30 \text{ gr} * 120 \text{ TL/gr} = 19.716,00 \text{ TL}$$

olacaktır.

28.04.2017	Borç	Alacak
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	19.716,00	
780 03 Altın Kredi Faiz Giderleri		
780 03 001 Altın Bank Spot Kredi Faizleri		
300 BANKA KREDİLERİ		19.716,00
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi faiz gideri		

3.1.3.2. Kredi Tutarının Kapanmasına İlişkin İşlemler

Kredi tutarına ilişkin emtia kredisinin ana kısmı ile faizlerine ilişkin kayıtlar üretim (maden) işletmesi ve ticaret işletmesi için ayrı ayrı aşağıda açıklanmıştır.

3.1.3.2.1. Emtia Üretimi (Maden) Yapan İşletmeler

Emtia üretimi yapan işletmeler kredi geri ödemelerini ve faizlerini, ürettikleri üründen (emtia) yapmaktadırlar. Bu durumda, stoklarından çıkardıkları tutarı aynı zamanda hasılat veya gelir olarak kaydetmeleri gerekir.

Kredinin geri ödemesi, ödeme tarihindeki emtia fiyatının düzeyi dikkate alınmaksızın, ilk kullandırım tarihindeki fiyat üzerinden yapılması gerekir. (BDO, 2012, s. 9) Aynı zamanda, finansman giderlerinin de mukayyet değerleri ile çıkışının yapılması gerekir. Aslında, üretim işletmelerinde alınan emtia kredileri ana kısmı ve faiz ödemesi işletmenin üreteceği mamulden ödeneceği için, erken bir satış olarak da görmek mümkündür. Bundan dolayı da, kredinin kapandığı andaki altın değerinden değil ve fakat mukayyet değeri üzerinden kaydın kapatılması gerekir. Bu durumda hasılat tutarı da, hasılatın kaydedildiği tarihindeki ürünün gerçeğe uygun değeri üzerinde değil ve fakat ilk kullandırım tarihindeki fiyat üzerinden yapılması gerekir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar göre kredi vadesindeki yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

27.04.2017	Borç	Alacak
300 BANKA KREDİLERİ 300 03 Altın Kredileri 300 03 001 Spot Altın Kredileri	1.182.473,10	
194 BORÇLU GEÇİCİ HESAP 194 03 Altın Kredileri 194 03 001 Altın Bank Spot Altın Kredileri		1.182.473,10
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi kapanış kaydı		

27.04.2017	Borç	Alacak
383 ERTELENMİŞ GELİRLER 383 03 Altın Kredileri 383 03 001 Spot Altın Kredileri	1.182.473,10	
600 YURT İÇİ SATIŞLAR 600 03 Altın Satışları 600 03 01 Krediden Kaynaklanan		1.182.473,10
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi kapanış kaydı		

Muhasebedeki dönemsellik prensibi gereği, döneme ilişkin maliyet ve giderlerin hasılatla ilişkilendirilmesi ve üretilen emtianın stoklardan çıkarılarak dönemin gelir tablosu ile ilişkilendirilmesi gerekir.

Ayrıca, üretilen mamullerden kredi ana kısmı ile faizlerinin ödenmesinden dolayı, maliyet bedeli üzerinden **152 MAMÜLLER** hesabına alacak, **620 SATILAN MAMÜLLER MALİYETİ** hesabına borç kaydı verilmesi gerektir.

3.1.3.2.2. Ticaret İşletmelerinde

Ticaret işletmelerinde, kredi geri ödemesi işletmenin var olan stoklarından yapılacağından dolayı, işleme ilişkin bir hasılat kaydına gerek bulunmamaktadır. Ancak, stoklardan çıkışı yapılacak olan emtianın maliyet bedeli ile kredi anapara ve faizlerinin mukayyet değerleri arasındaki farkın gelir tablosu ile ilişkilendirilmesi gerekir.

Kredinin ana kısmı ve faizlerinin ödendiği tarihte, işletme stoklarında bulunan has altının gram fiyatının 120 TL olduğunu varsaydığımızda aşağıdaki yevmiye kaydının yapılması ve olumsuz farkın dönem gideri ile ilişkilendirilmesi gerekir.

$$\text{Stoklardan Çıkış Tutarı: } 10.499,41 \text{ gr} * 120 \text{ TL/gr} = 1.259.929,20 \text{ TL}$$

28.04.2017	Borç	Alacak
300 BANKA KREDİLERİ	1.182.473,10	
300 03 Altın Kredileri		
300 03 001 Spot Altın Kredileri		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	77.456,10	
780 04 Altın Kredisi Fiyat Farkı		
780 04 001 Altın Bank Spot Kredi Faizleri		
153 Ticari Mallar		1.259.929,20
153 01 Altın		
153 01 000 Has Altın		
10.000 gr, 995/1000 saflıkta altın kredi ve faiz ödemesi		

4. Sonuç

Finansal ihtiyaçların çeşitlenmesi ve mevzuattaki değişiklikler ile birlikte işletmelerin emtia cinsinden kredi kullanmaları hız kazanmıştır. Bu gelişme, işletmeler tarafından

emtia olarak kullanılan kredilerin değerlemesi ve muhasebeleştirilmesini nasıl yapılacağı konusunu gündeme getirmektedir. Çalışmamızda, Vergi Usul Kanunu ve TFRS finansal raporlama çerçevelerine göre emtia kredilerinin nasıl muhasebeleştirileceği ve değerleneceği/ölçüleceği bir örnek üzerinde açıklanmıştır. Bu kapsamda; iki finansal raporlama çerçevesine göre yapılan muhasebeleştirme ve değerleme arasında farklılıkların olduğu görülmüştür. Buna göre;

1. Her iki finansal raporlama çerçevesine göre kredilerin ilk kullandırımındaki değerleme ve muhasebeleştirimin benzerlik gösterdiği,
2. Dönem sonlarında VUK'a göre hesaplanan finansman giderinde, her iki finansal raporlama çerçevesinin farklı faiz hesaplama metodundan kaynaklanan farklılıkların olduğu ve aynı zamanda aktifleştirme ve dönem gelir tablosu ile ilişkilendirme bağlamında da farklılıklar olduğu,
3. Dönem sonlarında Türkiye Finansal Raporlama çerçevesine göre yapılan değerlemenin ticari işletmeler ve üretim işletmeleri arasında ciddi farklılık gösterdiği,
4. 2. ve 3. maddelerdeki farklılıkların kredinin kapama tarihinde de geçerli olduğu

sonucuna varılmıştır.

Kaynakça

- Çakmakçı, A. (2008). Altın Kredisi Borcunun Vergi Usul Kanunu(VUK)'na Göre Değerlemesi. *Vergi Dünyası*, (324), 83-87.
- Özyer, M. (2014). *Açıklama ve Örneklerle Vergi Usul Kanunu Uygulaması*. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.
- Akyol, M., & Küçük, M. (2016). *Vergi ve Muhasebe Uygulamaları* (Cilt II). Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.
- Altınok, T., Eken, M., & Çankaya, S. (2011). *Küresel Mali Piyasalarda Yeniden Yapılanma ve Türkiye*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.
- Aras, G. (1996). *Ticari Bankalarda Kredi Portföyünün Yönetimi*. Ankara: SPK Yayınları.
- BDDK. (2016, 03). *Fintürk e Bülten*. <http://ebulten.bddk.org.tr/FinTurk/> (Erişim Tarihi: 18.07.2016)

BDO. (2012). *IFRS IN PRACTICE*.

<http://www.bdointernational.com/Services/Audit/IFRS/IFRS%20in%20Practice/Documents/Accounting%20for%20Commodity%20Loans>. (Erişim Tarihi: 06.07.2016)

Bonham, M., Crisp, R., Curtis, M., Davies, M., Dekker, P., Denton, T., . . . Williams, M. (2009). *International GAAP 2009* (Cilt II). West Sussex, England: Ernst&Young and Wiley.

Fabozzi, F., Füss, R., and Kaiser, D. (2008). *The Fundamentals of Commodity Investments*. F. J. Fabozzi içinde, *Handbook of Finance* (V.1). New Jersey: John Willey&Sons, Inc.

Halk Akademi. (2015). *Genel Bankacılık*. İstanbul: Halkakademi Eğitim Yayınlar.

Hazine Müsteşarlığı 2008-32/35 Sayılı Tebliği. (2008).

Kızıl, A., Fidan, M., Kızıl, C., & Keskin, İ. (2016). *TMS-TFRS Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, Uygulamalar-Yorumlar-Muhasebeleştirme* (2. Basım). İstanbul: Der Yayınları.

KGK Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2006). *TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebe ve Ölçme*. KGK Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.

Maliye Hesap Uzmanları Derneği. (2016). *Beyanname Düzenleme Klavuzu* (Cilt III). İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.

Sarıcan, B. (2011). Altın, Altın Fiyatını Etkileyen Faktörler ve Atının Değerlemesi. *Vergi Dünyası*. (354), 89-102.

T.C. Maliye Bakanlığı. (1961). 213 Sayılı Vergis Usul Kanunu.

T.C. Maliye Bakanlığı. (2014). Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği.

The International Accounting Standards Board. (2009)

<http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2016/ifrs09>. (Erişim Tarihi: 22.07.2016)

The KPMG International Standards Group. (2011). *Insights Into IFRS* (8th Edition). Italy: Sweet&Maxwel, Thomson Reuters.